

Als algemene reactie vooraf: in mijn ogen is het voorliggende Klimaatplan vooral een opsomming van 'het kabinet stelt vast dat ...', 'er is aandacht nodig voor ...', 'een belangrijke rol is weggelegd voor ...', 'het is noodzakelijk dat' ..., 'het kabinet zet in op ...', 'het kabinet onderschrijft het advies van ...', en zo kan ik helaas nog wel even doorgaan. Kortom het is een wollig document, dat vrijwel nergens concreet wordt met name als het gaat om harde doelen, tijdspaden en deadlines. De ambitie en het gevoel voor urgentie ontbreken daardoor volledig. Als dit de aanpak blijft gaan we deze oorlog niet winnen.

Laat ik één punt concreet maken: fossiele subsidies. Fossiele subsidies (FS) bestaan vooral uit belasting die NIET betaald wordt wegens allerlei kortingen en vrijstellingen. Kwantificeren van FS is telkens weer ingewikkeld omdat niet eenduidig gedefinieerd is hoeveel belasting er dan eigenlijk betaald ZOU moeten worden. Maar je kunt het ook omdraaien: hoeveel fossiele energiebelasting is er dan eigenlijk WEL betaald? Ik verwijs hiervoor graag naar een recent rapport van het CBS <https://www.cbs.nl/en-gb/news/2024/41/co2-emissions-from-households-more-heavily-taxed-than-from-businesses>.

In het rapport zijn alle gegevens omgerekend naar betaalde belastingen per equivalent uitgestoten ton CO₂. 'Belastingen' omvat ook de aankoop van ETS rechten; gratis ETS rechten worden meegerekend als subsidies. Verder is zo goed mogelijk aangesloten bij overige officiële statistieken van CBS en Eurostat.

De website geeft een paar algemene resultaten, ik citeer hier enkele meer gedetailleerde conclusies uit het rapport:

- Gemiddelde totale belasting in NL varieert iets per jaar, ligt rond 100 €/ton CO₂
- Voor het jaar 2022 betalen huishoudens (goed voor 17% van alle emissies) 288 €/ton aan energiebelasting
- Basismetaal, lucht- en watervervoer, raffinaderijen (in dat jaar samen goed voor 24% van CO₂ uitstoot) betalen minder dan 10 €/ton
- De eerste 50 mln uitgestoten ton CO₂ (van het NL totaal 148) worden belast met minder dan 50 €/ton

Een blik 'vanaf de andere kant' op fossiele subsidies, die duidelijk maakt hoezeer een aantal grote industrieën en bedrijfstakken door belastingkortingen en vrijstellingen (de fossiele subsidies) voor een dubbeltje op de eerste rang zit, en huishoudens zwaar belast worden.

Mijn oproep is dus: maak nu eindelijk eens een begin met het afschaffen van fossiele subsidies, laat ook industrie (en anderen) naar rato betalen voor hun uitstoot (de vervuiler betaalt). Het is totaal irrationeel om bestaande fiscaal gunstige regelingen overeind te houden nu de Parijs doelen steeds meer uit beeld raken. Maak dus een afbouw pad met concrete doelstellingen en deadlines.

Heb daarbij ook eens het lef om unilateraal (of in een coalitie als COFFIS) de eerste stappen te zetten. We moeten ons niet te zeer laten verlammen door de vrees voor weglek van activiteiten naar elders. Gezien de afbouw van fossiel wereldwijd, en al zeker binnen de EU, is het voor bedrijven maar beperkt rendabel om grotelijks te investeren in fossiele productiefaciliteiten elders. De eventuele nadelen van een beperkte weglek mogen niet langer de voor het klimaat noodzakelijke effecten in de weg staan.